

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง

กระบวนการเผยแพร่และพัฒนา

องค์ความรู้ด้านความมั่นคง

กลุ่มพัฒนาองค์ความรู้ความมั่นคง

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

มกราคม 2560

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการเผยแพร่และพัฒนาคู่มือความรู้ด้านความมั่นคง ของสำนักงาน สภาความมั่นคงแห่งชาติเล่มนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการพัฒนาระบบราชการของส่วนราชการ เพื่อให้ เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในหมวด 6 การจัดการกระบวนการ

กลุ่มพัฒนาคู่มือความรู้ความมั่นคง สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน กระบวนการดังกล่าว ประกอบด้วยรายละเอียดวัตถุประสงค์ ขอบเขตของงาน คำจำกัดความ ความรับผิดชอบ แผนผังการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เป็นเครื่องมือสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานและให้เป็นไป ในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและหวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าผู้ปฏิบัติงานรวมถึงบุคลากรในองค์กรจะได้ประโยชน์จากคู่มือฉบับนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้จะได้มีการ ปรับปรุงและพัฒนา คู่มือฉบับนี้ให้มีความทันสมัยมากขึ้นต่อไป

กลุ่มพัฒนาคู่มือความรู้ความมั่นคง
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. วัตถุประสงค์	4
2. ขอบเขต	4
3. คำจำกัดความ	4
4. หน้าที่ความรับผิดชอบ	5
5. แผนผังการปฏิบัติงาน	7
- รายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติงาน	8
6. มาตรฐานการปฏิบัติงาน / ข้อกำหนดที่สำคัญ	11

กระบวนการเผยแพร่และพัฒนาองค์ความรู้ด้านความมั่นคง

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการองค์ความรู้ด้านความมั่นคง และการเผยแพร่และพัฒนาองค์ความรู้ด้านความมั่นคง รวมทั้ง ให้มีการดำเนินการในแนวทางเดียวกัน

1.2 เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาความรู้ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษาค้นคว้าร่วมกัน ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ

1.3 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) และการจัดการองค์ความรู้ (KM)

2. ขอบเขตของงาน

การกลั่นกรองการจัดการองค์ความรู้ด้านความมั่นคง มีการดำเนินการดังนี้ 1) การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวโน้มความมั่นคง 2) การกำหนดประเด็นและคัดเลือกองค์ความรู้ 3) การวางแผนการดำเนินการ 4) การกำหนดช่วงเวลา (Timeline) การดำเนินการที่ชัดเจน 5) การกำหนดผู้รับผิดชอบและการดำเนินการตามแผน 6) การเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้และการจัดระบบฐานข้อมูล 6) การสรุปบทเรียน / การปรับปรุงแก้ไข

3. คำจำกัดความ

3.1 **องค์ความรู้** หมายถึง เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการถ่ายทอดประสบการณ์ หรือ จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยความรู้ที่เกิดขึ้นนั้นผู้รับสามารถนำมาปรับใช้ได้ เพื่อให้เหมาะกับสถานการณ์หรืองานที่ปฏิบัติ

แหล่งกำเนิดขององค์ความรู้

- 1) ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลอื่น
- 2) ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์การทำงาน
- 3) ความรู้ที่ได้จากการวิจัยทดลอง
- 4) ความรู้จากการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ
- 5) ความรู้ที่ได้มีปรากฏอยู่ในแหล่งความรู้ภายนอกองค์กรและองค์กรได้นำมาใช้

3.2 **เผยแพร่** หมายถึง การทำให้ข่าวสาร วิชาการ ความรู้ ความคิด ค่านิยม หรือสิ่งใด ๆ กระจายออกไปจนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง สิ่งที่สามารถเผยแพร่ออกไปมีทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

3.3 **การจัดการ** หรืออาจเรียกว่า การบริหารจัดการ หมายถึง ชุดของหน้าที่ต่าง ๆ ที่กำหนดทิศทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างเฉลียวฉลาด และคุ้มค่า ส่วนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective) หมายถึงการตัดสินใจอย่างถูกต้อง และมีการปฏิบัติการได้สำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผลสำเร็จของการจัดการต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กันไป

3.4 **ฐานข้อมูล** หมายถึง แหล่งที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งอยู่ในรูปแฟ้มข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันมารวมไว้ที่เดียวกัน โดยจัดเก็บเป็นชุดข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ

3.5 **องค์ความรู้ด้านความมั่นคง** หมายถึง การรวบรวมความรู้ที่มาจากทั้งที่ฝังอยู่ในแต่ละบุคคล (Tacit Knowledge) ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) และความรู้ที่มาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) รวมถึงการวิจัยและพัฒนา (Knowledge and Development) โดยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและภารกิจด้านความมั่นคงของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ รวมถึงหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

การดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านความมั่นคง เป็นภารกิจของกลุ่มงานพัฒนาองค์ความรู้ความมั่นคง (กพอ.) ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

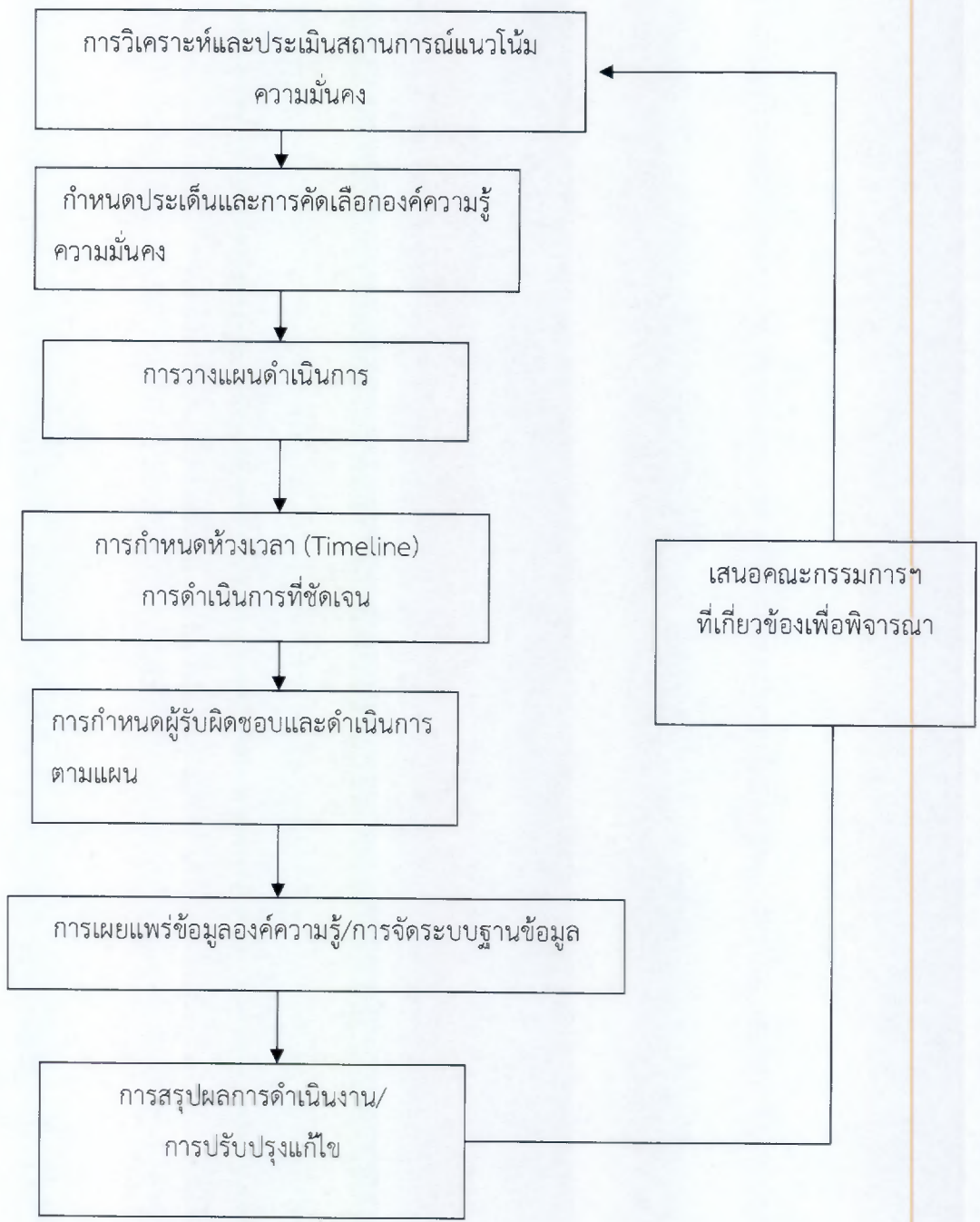
4.1 หน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงานพัฒนาองค์ความรู้ความมั่นคง (กพอ.) ได้แก่

1. ดำเนินงานศูนย์ความรู้ด้านความมั่นคงระดับชาติ รวมไปถึงการเสริมสร้างวัฒนธรรมความรู้ และองค์ความรู้ด้านความมั่นคง เพื่อสนับสนุนนโยบายความมั่นคงของชาติ
2. พัฒนาฐานความรู้ด้านความมั่นคง รวมทั้งดำเนินการและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย พัฒนาด้านความมั่นคงศึกษา
3. พัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรทางวิชาการด้านความมั่นคง กลุ่มคลังสมอง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งกับเครือข่ายภาคประชาสังคม
4. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

4.2 กลุ่มพัฒนาองค์ความรู้ความมั่นคง ประกอบด้วย 3 กลุ่มงาน ได้แก่

1. **ศูนย์ความรู้เพื่อความมั่นคง** ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์ความรู้ขององค์กร เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายและภารกิจความมั่นคง เสริมสร้างวัฒนธรรมความรู้และองค์ความรู้ตลอดจนการพัฒนาองค์ความรู้ความมั่นคง
2. **กลุ่มงานพัฒนาฐานความรู้** ดำเนินงานด้านพัฒนาฐานความรู้เพื่อใช้สนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคง รวมทั้งดำเนินการให้มีการศึกษา วิจัย พัฒนาด้านความมั่นคงศึกษา (Security Study) และนโยบายศาสตร์ งานคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการที่ปรึกษา คลังสมอง ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญของ สมช. งานการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานด้านความมั่นคงต่างๆ เพื่อให้ สมช. มีฐานความรู้ด้านความมั่นคงที่จำเป็นต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคง และการให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานความมั่นคงได้อย่างเหมาะสม
3. **กลุ่มงานส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการ** ดำเนินงานพัฒนาส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ ประสานสร้างเครือข่ายที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ พัฒนานาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านความมั่นคง ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ให้กับเครือข่ายและสาธารณชน

5. แผนผังการปฏิบัติงานการเผยแพร่และพัฒนาองค์ความรู้ด้านความมั่นคง

5.1 รายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติงาน : กระบวนการเผยแพร่และพัฒนาองค์ความรู้ความมั่นคง

กระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1. การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ แนวโน้มความมั่นคง	คณะทำงานด้านพัฒนาองค์ความรู้ความมั่นคง หรือ ผู้บริหาร และ เจ้าหน้าที่ สมช. ร่วมกันวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติในมิติต่างๆ	1 วัน หรือ ตาม ห้วงเวลาที่ เหมาะสม	คณะทำงานด้านพัฒนา องค์ความรู้ความมั่นคง หรือ ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ สมช. โดยมี กพอ.เป็นฝ่ายเลขานุการ
2. กำหนดประเด็น และการคัดเลือกองค์ความรู้ความมั่นคง	คณะทำงานฯ หรือ ผู้บริหารพิจารณา และ กำหนดประเด็นด้านความมั่นคงที่มีความสำคัญ เร่งด่วน หรือเพื่อใช้ในการ ประกอบการจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ เฉพาะเรื่อง เป็นประเด็นหัวข้อเพื่อศึกษา วิเคราะห์ และเผยแพร่โดยใช้วิธีการสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการจัดส่งวิทยากรออกไปบรรยาย ตามส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเสนอ	1 วัน หรือ ตามห้วง เวลาที่ เหมาะสม	กพอ.
3. การวางแผน ดำเนินการ	กำหนดการการสัมมนา หรือการประชุม โดยกำหนด วัน เวลาและสถานที่ดำเนินการ และจัดทำเอกสารเพื่อการอนุมัติเห็นชอบ จากผู้บังคับบัญชา	3-7 วัน	กพอ.
4. การกำหนดห้วง เวลาที่ชัดเจน (Timeline)	กำหนดขั้นตอนการดำเนินการสัมมนา หรือ การประชุมฯ สำหรับการเผยแพร่องค์ ความรู้ อย่างเป็นลำดับ ขั้นตอน และห้วง เวลาที่แล้วเสร็จอย่างเหมาะสม	3-7วัน	กพอ
5. กำหนด ผู้รับผิดชอบและ ดำเนินการตามแผน	กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ ในภารกิจของตนเองโดยมีการกำกับ ชี้แนะ จากหัวหน้าคณะทำงาน หรือผู้บังคับบัญชา	1-7 วัน	กพอ.

กระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
6. การเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้/การจัดระบบฐานข้อมูล	เจ้าหน้าที่ กพอ.และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้วิทยากรผู้บรรยายดำเนินการบรรยาย แลกเปลี่ยนเรียนกับเจ้าหน้าที่ สมช.และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และสรุปผลการสัมมนา ประชุมฯ เป็นบทสรุปในรูปแบบที่ข้อความผลการสัมมนา ประชุม ในประเด็นต่างๆ และ Upload ข้อมูลผลการสัมมนา หรือผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในระบบอินทราเน็ต เว็บไซต์สำนักงาน/ฐานข้อมูลสำนักงาน และรวบรวมจัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ของสำนักงานฯ	1-3 วัน	กพอ.
7. การสรุปผลการดำเนินงาน/การปรับปรุงแก้ไข	เจ้าหน้าที่ กพอ. ถอดบทเรียนและบทวิเคราะห์จากการดำเนินการในแต่ละภารกิจที่ดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ และหาแนวทางแก้ไขในกรณีที่เกิดความล้มเหลวในการปฏิบัติหรือดำเนินโครงการ และรับฟังข้อเสนอจากผู้บังคับบัญชา	1 วัน	กพอ.
8. เสนอคณะกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้องพิจารณา	เสนอผลการดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งหมดที่ได้ดำเนินการสู่คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการเผยแพร่องค์ความรู้พิจารณาใช้ประโยชน์ และรับฟังข้อเสนอจากคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ในระยะต่อไป		กพอ.

กลุ่มพัฒนาองค์ความรู้ความมั่นคง (กพอ.)

รายละเอียด และขั้นตอนการปฏิบัติงานการเผยแพร่และพัฒนาองค์ความรู้ด้านความมั่นคง

1) การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวโน้มความมั่นคง

- มีการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวโน้มความมั่นคง เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เหมาะสม

2) การกำหนดประเด็นและคัดเลือกองค์ความรู้ความมั่นคง

- กำหนดหลักเกณฑ์/การวางกรอบแนวทางในการคัดเลือกองค์ความรู้
 - พิจารณาคัดเลือกองค์ความรู้ที่มีความจำเป็นและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
 - พิจารณาแหล่งความรู้ รูปแบบ กระบวนการที่เหมาะสมและจัดลำดับความสำคัญให้สอดคล้องต่อพันธกิจและเป้าหมายขององค์กร

3) การวางแผนดำเนินการ

3.1 การจัดทำแผนจัดการองค์ความรู้ความมั่นคง

- วางแผนขั้นตอนการดำเนินงาน กำหนดช่วงเวลาการดำเนินงาน (Time line) กำหนดเป้าหมายและระดับตัวชี้วัดที่ชัดเจน

- กำหนดผู้รับผิดชอบ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำแผนการเผยแพร่และพัฒนาองค์ความรู้
 - วางกรอบแนวทาง รูปแบบ และกระบวนการในการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เหมาะสม

3.2 การจัดทำแผนกิจกรรมดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้

- การวางแผนจัดกิจกรรม/เวทีวิชาการด้านความมั่นคง และกระบวนการในการเผยแพร่ข้อมูลความรู้

4) การกำหนดช่วงเวลา (Timeline) การดำเนินการที่ชัดเจน

- มีการประชุมวางแผนขั้นตอนการดำเนินงาน กำหนดช่วงเวลาการดำเนินงาน (Time line) กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน

- การดำเนินการตามขั้นตอนของแผนจัดการองค์ความรู้ และแผนดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ อย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง

การดำเนินการโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการ รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

5) การกำหนดผู้รับผิดชอบและการดำเนินการตามแผน

- มีการกำหนดและมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการ รวมถึงมีการกำกับและติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

6) การเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้และการจัดระบบฐานข้อมูล

- การเก็บรวบรวมและนำความรู้ที่ได้มาจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล ให้ง่ายต่อการเข้าถึงและการสืบค้น เพื่อนำข้อมูล/ความรู้ไปใช้ประโยชน์
- สนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูล/ความรู้
- การจัดทำข้อมูลความรู้เผยแพร่ตามสื่อและช่องทางต่างๆ เช่น วารสารความมั่นคง หรือwebsite ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นต้น

7) การสรุปทบทวนการเรียนรู้/ปรับปรุงแก้ไข

- การสรุปทบทวน ทบทวนสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้
- การถอดบทเรียนจากความสำเร็จเพื่อเป็น Best Practice รวมทั้งความล้มเหลว Bad Practice เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6. มาตรฐานการปฏิบัติงาน / ข้อกำหนดที่สำคัญ

มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา วิเคราะห์ พัฒนางค์ความรู้ความมั่นคง การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ตามประเด็นที่กำหนดเกี่ยวกับประเด็นสถานการณ์ความมั่นคง รวมถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

.....